

فرزندخواندگی

خانواده واحد بنیادین جامعه و کانون اصلی رشد و تعالی انسان است، و به تجربه ثابت گردیده که کودک در محیط و فضای خانوادگی سالم بهتر رشد نموده و تکامل و تعالی می یابد. بدیهی است فرزندانی که در محیط خالی از عشق و دلبستگی خانوادگی تربیت و بزرگ شوند در معرض بحرانهای عاطفی و روحی بسیاری قرار خواهند گرفت. لذا با وصف آنکه مؤسسات خیریه قانوناً موظف به نگهداری کودکان بی سرپرست می باشند، مقنن با تصویب مقررات قانونی خاص، سرپرستی کودکان بی سرپرست را تحت شرایطی به زوجین فاقد فرزند واگذار تا آنان در دامان پرمهر و عطوفت پدر و مادر مجازی خود پرورش یافته و انشاء اله بتوانند در آینده پذیرای مسئولیتی خطیر در جامعه اسلامی گردند.^۱ فرزند به کسی اطلاق می شود که با والدین خود رابطه خونی و نسبی داشته باشد. اگر تولد کودک ناشی از رابطه مشروع و قانونی والدین یعنی عقد نکاح باشد، فرزند قانونی و در غیر این صورت، گرچه فرزند طبیعی می باشد اما نامشروع خوانده می شود.

گاه نیز ممکن است برخی افراد تحت تاثیر عواملی از قبیل نداشتن اولاد، کمک به همسوء و حمایت از اطفال یتیم، کودکانی را به عنوان فرزند پذیرفته و متعهد شوند که مانند فرزند واقعی خویش با آنان رفتار نمایند. به این عمل فرزندخواندگی گویند. درجه وابستگی فرزندی که به این شیوه پذیرفته می شود، با خانواده پذیرنده وی تابع احکام قانونی است.

پاره ای از قوانین کشورها این اجازه را می دهد که با شرایط خاص، کودک بیگانه به خانواده ملحق شود و به طور کامل در زمره فرزندان مشروع زن و شوهر درآید، اما در برخی موارد کشورها این الحاق را به طور کامل نمی پذیرند و ارتباط کودک را با خانواده طبیعی وی محفوظ می دارند و از بعضی جهات نیز او را در حکم فرزند خانواده پذیرنده قرار می دهند.

به هر حال فرزندخوانده در واقع فرزند حکمی و انتساب او به خانواده مجازی است اما ممکن است در مواردی و در نتیجه بروز حوادثی از قبیل فوت پدر و مادر حکمی، ارتباط ایجاد شده بر هم خورد و کودک در حکم فرزند خانواده دیگر درآید. در حالی که فرزند مشروع و قانونی را هیچ حادثه ای بیگانه نمی سازد و پیوند طبیعی او و پدر و مادرش گسستی نیست.^۲

^۱ - <http://www.aftab.ir/articles/social/law> - ۱۳۸۹/۳/۱۸

^۲ - www.javanemrooz.com/articles/social/society/law/article - ۱۳۸۹/۳/۱۸

با توجه به این که نوع دوستی و کمک به نیازمندان از عناصر اصلی تعالیم اسلامی و فرهنگ ایرانی می باشد و نظر به این که در شریعت اسلام تأکید بسیاری بر ضرورت رسیدگی به ایتام و اطفال بی سرپرست شده است، در تاریخ ۲۹ اسفند ۱۳۵۳ مقرراتی به منظور سرپرستی اطفال بی سرپرست با عنوان «قانون حمایت از کودکان بدون سرپرست» وضع شد که با مقررات فرزندخواندگی مورد پذیرش ادیان زرتشتی و مسیحی و متداول در دیگر کشورها تفاوت دارد.^۱

هدف از قواعد سرپرستی کودک:

در روابط بین پدر و مادر و فرزندان، رعایت حقوق هر دو طرف مورد توجه قانونگذار است. با اینکه قوانین جدید بیشتر در اندیشه حمایت از کودکان هستند و بر بازرسی دولت در این باره می افزایند، باز هم رعایت حق پدر و مادر در تنظیم قواعد حاکم بر این روابط سهمی شایسته دارد. ولی در فرزندخواندگی، تأمین منافع مادی و معنوی طفل هدف اصلی قانونگذار است. بنابراین، در تفسیر مواد قانون و تنظیم روابط مالی و غیرمالی سرپرست و فرزندخوانده باید نفع کودک را در نظر داشت و هدف قانونگذار را از وضع قواعد سرپرستی فراموش نکرد.^۲

مراحل واگذاری سرپرستی:

- ۱- تقاضای سرپرستی در صورت داشتن شرایط می بایست مشترکاً از طرف زن و شوهر تنظیم و تسلیم به دادگاه شود.
- ۲- پس از ارجاع پرونده به بهزیستی اقدامات لازم مبنی بر بازدید منزل، بررسی وضعیت اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، اخلاقی و مذهبی خانواده به عمل می آید.
- ۳- شرکت در کلاس های آموزشی (مشاوره).
- ۴- شرکت در شورای فرزندخواندگی.
- ۵- در صورت تایید شورا در نوبت انتخاب فرزند قرار می گیرد.
- ۶- در صورت فرارسیدن نوبت، دیدار با طفل انجام می پذیرد و در صورت پذیرش از طرف خانواده مشخصات طفل به دادگاه اعلام می گردد. (جهت صدور حکم آزمایش ۶ ماهه)
- ۷- بررسی وضعیت طفل در دوران آزمایش و اعلام به دادگاه مربوطه در صورت رضایت درخواست صدور حکم دائم داده می شود.

^۱ - <http://ghadianloo.mihanblog.com/post> - ۱۳۸۹/۳/۱۸

^۲ - کاتوزیان - ناصر - دوره مقدماتی حقوق مدنی: خانواده - چاپ پنجم - تهران: میزان - ۱۳۸۵ - صفحه ۴۴۴

۸- معرفی جهت دریافت شناسنامه.

۹- گرفتن تعهد یک سوم اموال از طریق یکی از دفاتر رسمی^۱.

دادگاه صالح و نحوه اعطاء سرپرستی از سوی دادگاه به زوجین متقاضی کودک

دادگاه صالح برای رسیدگی، دادگاه خانواده محل اقامت متقاضی است و دادگاه در دو مرحله به تقاضای فرزند خواندگی رسیدگی و مبادرت به صدور رأی می کند .

شرایط زوجین متقاضی:

در حقوق ما، پذیرش فرزند فقط از طرف زن و شوهر ممکن است و زن یا مرد مجرد نمی تواند سرپرستی کودک را به طور رسمی عهده دار شود. تقاضای سرپرستی باید با توافق هر دو انجام شود. زن و شوهر داوطلب سرپرستی ایرانی و مقیم ایران باشند.

- پنج سال تمام از تاریخ ازدواج آنها گذشته و از این ازدواج صاحب فرزند نشده باشند.
- سن یکی از زوجین حداقل سی سال باشد.
- زوجین دارای محکومیت جزائی مؤثر به علت ارتکاب جرائم عمدی و مجبور (سفیه ، دیوانه ، نابالغ) نباشند.
- زوجین دارای صلاحیت اخلاقی باشند.
- زوجین یا یکی از آنها دارای تمکن مالی باشند.
- زوجین مبتلا به بیماری صعب العلاج نباشند.
- زوجین معتاد به مواد الکلی یا مواد مخدر و سایر اعتیادات مضر نباشند.
- هرگاه زوجین از نظر پزشکی نتوانند صاحب فرزند شوند معافیت از شرایط ۲ و ۳ به عهده دادگاه می باشد.

مدارک مورد نیاز:

- تصویر شناسنامه زوجین صفحه اول و دوم.
- تصویر سند ازدواج.
- گواهی عدم بچه دار شدن از پزشک متخصص زنان و زایمان در مورد زوجه.
- گواهی پزشکی قانونی مبنی بر عقیم بودن زوجین یا یکی از آنان.
- ارائه حکم سرپرستی آزمایشی از مراجع قضایی.
- گواهی برگ عدم سوء پیشینه کیفری زوجین.

^۱ - <http://tehran.behzisti.ir>

^۲ - همان ، صفحه ۴۴۵

- گواهی سلامت جسم و روان از پزشک قانونی برای زوجین.
- گواهی تمکن مالی، اعم از فیش حقوقی، فتوکپی سند منزل مسکونی، ماشین، ...
- گواهی سلامت از پزشک مبنی بر عدم ابتلا به بیماری های صعب العلاج و واگیردار.
- گواهی عدم اعتیاد^۱.

شرایط طفلی که به سرپرستی واگذار می شود :

۱ - سن طفل کمتر از ۱۲ سال باشد .

۲ - هیچیک از والدین و یا جد پدری کودک شناخته نشده یا در قید حیات نباشد و یا آنکه از کودکانی باشند که به مؤسسات خیریه سپرده شده و سه سال تمام پدر و مادر یا جد پدری او مراجعه نکرده باشند .

1- صدور قرار برای دوره آزمایشی :

دادگاه پس از بررسی جهات اخلاقی و مادی زوجین چنانچه آنها را صالح تشخیص دهد قراری تحت عنوان سرپرستی آزمایشی زوجین صادر و کودک را موقتاً به آنان تحویل می دهد و در مدت آزمایش چنانچه دادگاه در اثر تحقیقات زوجین را صالح برای سرپرستی کودک تشخیص ندهد می تواند قرار صادره را فسخ نماید و البته زوجین نیز در مدت آزمایشی می توانند انصراف خود را از سرپرستی کودک اعلام نمایند .^۲ دوره آزمایشی معمولاً ۶ ماه می باشد. بنابراین ، دوره آزمایشی مقدمه فرزندخواندگی است . برای این است که خانواده درخواست کننده و مقامات عمومی اطمینان یابند که فرزندخواندگی ممکن و مفید است . در این دوره ، هیچ رابطه حقوقی مستقری بین کودک و خانواده سرپرست به وجود نمی آید . همه امور در نظارت کامل دادگاه است و برای امکان همین نظارت است که قانون خروج طفل از کشور را در این دوره منوط به موافقت دادستان کرده است.^۳

۲ - صدور حکم سرپرستی دائم :

چنانچه دادگاه زوجین را از جهات اخلاقی و مادی واجد شرایط تشخیص دهد و زوجین نیز به ترتیب اطمینان بخشی ، هزینه تربیت و نگهداری و تحصیل طفل را تا سن بلوغ وی فراهم نمایند ، دادگاه مبادرت به صدور حکم سرپرستی دائمی نموده و مراتب به اداره ثبت احوال ابلاغ تا شناسنامه ای با مشخصات زوجین و طفل تحت سرپرستی صادر و به آنان تحویل گردد .

^۱ - <http://aramesh.blogfa.com> - ۱۳۸۹/۳/۱۸

^۲ - <http://www.aftab.ir/articles/social/law> - ۱۳۸۹/۳/۱۸

^۳ - کاتوزیان - ناصر - دوره مقدماتی حقوق مدنی : خانواده - چاپ پنجم - تهران : میزان - ۱۳۸۵ - صفحه ۴۵۰

توضیح آنکه خروج از کشور طفلی که به سرپرستی آزمایشی واگذار شده است منوط به موافقت دادستان محل خواهد بود .

نکات ضروری از قانون

۱ - باردار شدن زوجه یا تولد کودک در خانواده سرپرست موجب فسخ حکم سرپرستی نخواهد بود .

۲ - چنانچه زوجین به دلایل پزشکی نتوانند صاحب فرزند شوند از بند ۱ و ۲ شرایط زوجین برای فرزند خواندگی معاف خواهند بود .

۳ - وجوه و اموالی که زوجین به طفل تحت سرپرستی خود صلح نمودند در صورت فوت طفل به زوجین تملیک خواهد شد .

۴ - متقاضیان فرزند خواندگی با رعایت قانون و در صورت واجد شرایط بودن ، می توانند فرزندان متعددی را سرپرستی نمایند .

۵ - در فرزند خواندگی کودک از حیث احوال شخصیه و ارث و وصیت تابع عادات و قواعد مذهبی پدر و مادر خواهد بود .

۶ - دعوی مطروحه دعوی غیرمالی است .

در ذیل نمونه ای از دادخواست تکمیل شده جهت اطلاع آورده می شود:

برگ دادخواست به دادگاه عمومی

مشخصات طرفین: نام - نام خانوادگی - شغل - محل اقامت شهر - خیابان - کوچه - شماره - پلاک

خواهان: مشخصات زوجین در این قسمت نوشته می شود.

خوانده: ۱ - دادستان دادرسی عمومی ۲ - مؤسسه خیریه ای که طفل بی سرپرست در آنجا نگهداری می شود.

وکیل یا نماینده قانونی: مشخصات وکیل زوجین در صورتی که وکیل داشته باشند .

تعیین خواسته و بهای آن: تقاضای صدور حکم فرزندخواندگی .

دلایل و منضمات دادخواست: ۱ - فتوکی عقدنامه ۲ - مدارک پزشکی دایر بر نازائی ۳ - مدارک مربوط به استطاعت مالی ۴ - مدارک مربوط به صلاحیت اخلاقی (عدم سوء پیشینه - استشهادیه محلی) ۵ - فتوکی وکالتنامه در صورت داشتن وکیل) دلایل و منضمات دادخواست

ریاست محترم دادگاه عمومی

احتراماً به استحضار می رساند اینجانبان خواهانهای فوق مدت ... سال است که ازدواج نموده و با توجه به مدارک پزشکی که ضمیمه می باشد تاکنون صاحب فرزندی نشده ایم به مؤسسه کودکان بی سرپرست مراجعه و کودک دختر / پسر ... ماهه ای را با نام انتخاب و علاقه مند به نگهداری و حضانت وی می باشیم ، نظر به اینکه از صلاحیت اخلاقی و مالی طبق مدارک پیوست برخوردار می باشیم ، تقاضای صدور حکم بر فرزندخواندگی مورد تقاضا است.

محل امضاء - مهر - انگشت

شعبه دادگاه عمومی رسیدگی فرمائید. نام و نام خانوادگی مقام ارجاع کننده تاریخ // امضاء شماره و تاریخ ثبت دادخواست شماره

هزینه دادرسی

هزینه دادرسی در دعاوی غیرمالی پنجاه هزار ریال (۵۰/۰۰۰ ریال) می باشد.

هزینه اجرای احکام دعاوی غیرمالی از یکصد هزار ریال تا پانصد هزار ریال به تشخیص دادگاه است.

آثار حکم سرپرستی - حضانت و ولایت:

فرزندخواندگی با صدور حکم سرپرستی از طرف دادگاه آغاز می‌شود. از این تاریخ، کودک پذیرفته شده در حکم فرزند خانواده است. زن و شوهر پذیرنده بایستی، مانند پدر و مادر مشروع، به نگاهداری و تربیت کودک پردازند.^۱ مطابق قانون، حقوق و تکالیف ناشی از سرپرستی به شرح زیر است:

۱- نگاهداری و تربیت: نگاهداری و تربیت طفل بر عهده سرپرستان اوست، همان‌طور که پدر و مادر مکلف به نگاهداری و تربیت فرزندان نسبی خود هستند. در مواردی که اختلاف میان زوجین منجر به جدائی آنان می‌شود، دادگاه در مورد نگاهداری طفل تحت سرپرستی به ترتیب مقرر در قانون اقدام خواهد کرد. یعنی نگاهداری طفل را با توجه به مصلحت او به یکی از سرپرستان یا شخص ثالث واگذار خواهد نمود.^۲

۲- نفقه: نفقه (خرج زندگی) طفل بر عهده سرپرستان اوست، به گونه‌ای که در روابط بین والدین و فرزندان وجود دارد. بدین معنا که در وهله اول بر عهده مرد و در صورت عدم توانایی مرد بر عهده زن می‌باشد. اما از آنجا که تکلیف به انفاق در مورد سرپرست یک قاعده استثنایی است می‌توان گفت طفل تحت سرپرستی تکلیفی در زمینه نفقه به کسانی که تحت سرپرستی آنهاست ندارد.^۳

احکام مربوط به نفقه در روابط بین فرزندخوانده و پدر و مادر واقعی (نه سرپرست) اجرا می‌شود و با فرزندخواندگی از بین نمی‌رود منتها تا زمانی که کودک به سرپرستی نیاز دارد، زوجین سرپرست در اجرای این تکلیف مقدم بر آنان هستند.^۴

۳- احترام: طفل تحت سرپرستی نیز مانند اطفال دیگر باید از سرپرست خود اطاعت کند و به او احترام بگذارد.^۵

۴- اداره اموال و نمایندگی قانونی: اداره اموال و نمایندگی قانونی طفل به عهده سرپرست خواهد بود مگر اینکه دادگاه ترتیب دیگری اتخاذ نماید. بنابراین دادگاه در راه مصلحت طفل می‌تواند اداره اموال و نمایندگی قانونی طفل را به شخص دیگری محول نماید.^۶

^۱ - کاتوزیان - ناصر - دوره مقدماتی حقوق مدنی: خانواده - چاپ پنجم - تهران: میزان - ۱۳۸۵ - صفحه ۴۵۰ - ماده ۱۲ و ۱۳ قانون حمایت خانواده.

^۲ - مواد ۱۱ از قانون حمایت از کودکان بدون سرپرست - ۱۲ و ۱۳ قانون حمایت خانواده

^۳ - ماده ۱۱ قانون حمایت از کودکان بی‌سرپرست.

^۴ - برگرفته از کاتوزیان - ناصر - دوره مقدماتی حقوق مدنی: خانواده - چاپ پنجم - تهران: میزان - ۱۳۸۵ - صفحه ۴۵۴

^۵ - ماده ۱۱۷۷ قانون مدنی.

^۶ - تبصره ماده ۱۱ قانون حمایت خانواده.

۵- نام خانوادگی: پس از قطعیت حکم سرپرستی، طفل با نام خانوادگی زوج نامیده خواهد شد.^۱

دیگر آثار نسب

حقوق و تکالیف یاد شده تنها آثاری است که در قانون برای سرپرستی ذکر شده است. سایر آثار نسب و حقوق و تکالیف دیگری که در رابطه بین والدین و اولاد وجود دارد در مورد سرپرستی جاری نمی‌شود. مثلاً سرپرستی از موجبات ارث نخواهد بود.^۲ فرزندخوانده از اقوام واقعی خود ارث می‌برد و اموالش به آنها ارث می‌رسد. لیکن هر گاه عین اموالی که زوجین سرپرست به فرزندخوانده بخشیده‌اند، موجود باشد به خودشان برمی‌گردد و جزء ترکه به وراثت واقعی منتقل نمی‌شود.^۳ به همین جهت است که برای گرفتن فرزندخوانده از مراکز بهزیستی از متقاضی خواسته می‌شود یک سوم اموالش را به فرزندخوانده ببخشد تا پشتوانه ای برای او محسوب شود. که همانطور که ذکر شد در صورت فوت فرزندخوانده مجدداً به سرپرست برمی‌گردد. اثر دیگر آنکه منع نکاح در رابطه بین سرپرست و طفل تحت سرپرستی به وجود نخواهد آمد^۴ و بین سرپرستان و طفل محرمیت شرعی ایجاد نمی‌شود، مگر از طرق دیگری مثل شیردادن و یا خوانده شدن صیغه عقد بین طفل و پدر بزرگ جدید (در مورد فرزند دختر)، آنها را به سرپرستان و دیگر اقوام محرم کرد.

قطع رابطه فرزندخواندگی

با فوت زن و شوهر موضوع سرپرستی منتفی است و باید برای طفل قیم معین شود و هر گاه دیگری، از لحاظ استطاعت مالی و اخلاقی، بتواند به سرپرستی ادامه دهد، به تنهایی این وظیفه را عهده‌دار خواهد شد.

هر گاه در اثر اعتراض پدر و مادر حقیقی طفل معلوم شود که شرایط صدور حکم فرزندخواندگی جمع نبوده یا در جریان دادرسی حيله‌ای به کار رفته است، دادگاه صادر کننده باید آن را ابطال کند.^۵

موارد فسخ حکم سرپرستی

۱- تقاضای دادستان از دادگاه در صورت سوء رفتار و عدم صلاحیت زوجین.

۲- تقاضای سرپرست بعلت سوء رفتار کودک یا از دست دادن استطاعت مالی.

۳- توافق کودک با سرپرست پس از رسیدن به سن قانونی یا موافقت سرپرست با والدین واقعی کودک.^۱

^۱ - ماده ۱۴ قانون حمایت از کودکان بدون سرپرست.

^۲ - صفایی، حسین و امامی، اسد... - مختصر حقوق خانواده - چاپ چهارم - تهران: نشر دادگستر، ۱۳۷۶ - صفحه ۲۸۴ و ۲۸۵

^۳ - کاتوزیان - ناصر - دوره مقدماتی حقوق مدنی: خانواده - چاپ پنجم - تهران: میزان ۱۳۸۵ - صفحه ۴۵۴

^۴ - صفایی، حسین و امامی، اسد... - مختصر حقوق خانواده - چاپ چهارم - تهران: نشر دادگستر، ۱۳۷۶ - صفحه ۲۸۵

^۵ - کاتوزیان - ناصر - دوره مقدماتی حقوق مدنی: خانواده - چاپ پنجم - تهران: میزان ۱۳۸۵ - صفحه ۴۵۵

فسخ سرپرستی نیز، مانند ایجاد آن، با صدور حکم تحقق می‌یابد و موقعیت ایجاد شده را از بین می‌برد.^۲

قانون جدید آماده تصویب در زمینه فرزندخواندگی و تفاوت‌های آن با قانون فعلی

قانون فعلی ۳۵ سال پیش تصویب شده بود و به هیچ وجه پاسخگوی نیاز امروز جامعه ما نیست. به همین جهت لایحه جدیدی به مجلس فرستاده شده و آماده تصویب می‌باشد که به نمونه‌ای از تفاوت آن با قانون فعلی می‌پردازیم.

- سن فرزندخواندگی در این قانون از ۱۲ سال به ۱۸ سال افزایش می‌یابد.
- در قانون قبلی کودکانی قابل واگذاری از سوی بهزیستی بودند که ۳ سال از سرپرستی آنها در بهزیستی گذشته باشد، این زمان در قانون جدید به ۲ سال کاهش می‌یابد؛ زیرا هر سال که می‌گذرد شانس فرزندخواندگی یک کودک با افزایش سن کاهش می‌یابد چون اکثر والدین، متقاضی و خواستار داشتن کودکان خردسال تر هستند.
- در قانون فعلی، فرزندخوانده فقط به والدینی داده می‌شود که حداقل ۵ سال از ازدواج آنها گذشته باشد و صاحب فرزند نشده باشند، اما در لایحه جدید در صورت تصویب در مجلس باز هم اولویت اول با این گروه است اما در اولویت دوم خانواده‌هایی که یک فرزند داشته باشند اما به عللی دیگر صاحب فرزند نمی‌شوند نیز می‌توانند فرزند خوانده بگیرند.
- در این قانون گروه سومی که در اولویت بعدی دریافت فرزندخوانده هستند، زنان و دختران مجردی هستند که از موقعیت و جایگاه مطلوب اقتصادی و اجتماعی برخوردارند اما به هر علت ازدواج نکرده‌اند. در این مورد شناسنامه کودک به نام فامیل مادر برای کودک صادر می‌شود.
- عده زیادی از کودکان بهزیستی دارای پدر، مادر یا جد پدری هستند که به هر دلیل به علت زندان بودن آنها، طلاق، نداشتن صلاحیت یا هر علت دیگر در بهزیستی نگهداری می‌شوند و مطابق قانون امکان واگذاری به صورت سرپرستی موقت وجود ندارد که در قانون آماده تصویب این مسأله حل شده است.^۳

^۱ - <http://www.aftab.ir/articles/social/law> - ۱۳۸۹/۳/۱۸

^۲ - کاتوزیان - ناصر - دوره مقدماتی حقوق مدنی: خانواده - چاپ پنجم - تهران: میزان - ۱۳۸۵ - صفحه ۴۵۶

^۳ - <http://rajanews.com> - ۱۳۸۹/۳/۱۸

نمونه فسخ قرار آزمایشی ۶ ماهه در طول مدت آزمایشی

رای دادگاه

در خصوص درخواست آقای مدعی العموم محترم حوزه قضایی..... که به شماره..... ثبت و ضمیمه پرونده گردیده، مبنی بر فسخ قرار آزمایشی سرپرستی صادره به لحاظ اینکه زوجین ۱- آقای..... فرزند ۲- خانم..... فرزند..... که به عنوان سرپرست آزمایشی کودک ۷ ماهه‌ای به نام سمیرا منصوب شده‌اند، عملاً در طول این مدت نشان داده‌اند که صلاحیت نگهداری از وی را ندارند. زیرا در طول ۳ ماهی که کودک به آنها سپرده شده زوجین با هم بر سر نگهداری از کودک اختلاف پیدا کرده و خانم مشارالیها مسکن مشترک با شوهرش را ترک و به خانه پدری خود رفته و شوهرش نیز در منزل پدری خود ساکن شده و کودک نیز در اختیار زوجه قرار دارد و زوج از پرداخت نفقه وی خودداری نموده است و دادگاه با توجه به مطالب فوق الذکر و تحقیق از مطلعین و زوجین یاد شده و احراز صحت گزارش مدعی العموم و به استناد ذیل ماده ۴ قانون حمایت از کودکان بدون سرپرست مصوب ۱۳۵۳/۱۲/۲۹ قرار سرپرستی مؤقت ۶ ماهه به شماره..... صادره در پرونده کلاسه..... را فسخ می‌نماید. زوجین مزبور مکلف هستند بلافاصله پس از ابلاغ رأی، کودک یاد شده را به اداره بهزیستی که کودک را از آن تحویل گرفته‌اند مسترد دارند. این رأی به استناد تبصره ذیل ماده ۴ قانون مار الذکر و مواد ۳۳ و ۳۳۶ قانون آیین دادرسی مدنی دادگاههای عمومی و انقلاب ظرف ۲۰ روز پس از ابلاغ قابل اعتراض و رسیدگی در دادگاه تجدید نظر مرکز استان..... می‌باشد.

رئیس شعبه..... دادگاه عمومی.....
دادرسی

نمونه حکم سرپرستی دائم فرزند خوانده

رای دادگاه

در این پرونده زوجین ۱- آقای..... فرزند..... دارای شناسنامه شماره..... متولد..... ۲- خانم..... فرزند..... دارای شناسنامه شماره..... متولد..... اعلام داشته‌اند ترجیحاً به صدور قرار سرپرستی آزمایشی از کودک بدون سرپرست به نام سحر که طی دادنامه شماره..... مندرج در پرونده کلاسه..... در تاریخ..... صادر شده و کودک به موجب صورتمجلس مورخه..... از طریق اداره بهزیستی به آنها تحویل و مدت ۶ ماه دوره آزمایشی سپری شده و عاطفه و علاقه متقابل نیز بین آنها ایجاد شده است و درخواست صدور حکم سرپرستی دائم نسبت به کودک مزبور را نموده‌اند دادگاه با بررسی موضوع و با توجه به اینکه زوجین گواهی عدم سوء پیشینه کیفری دریافت نموده‌اند و نیز گواهی عدم ابتلا به اعتیاد و امراض مسریه دریافت داشته‌اند و در پرونده امر تضمین مالی سپرده‌اند تا برای بعد از حیات خود موجبات اطمینان برای ادامه معیشت کودک فراهم باشد، از طریق با توجه به تحقیقات دادگاه زوجین دوره سرپرستی آزمایشی خود را با موفقیت به پایان رسانده‌اند. لذا دادگاه ضمن موافقت با پیشنهاد مزبور و به استناد مواد اول، دوم، سوم، پنجم، ششم و چهاردهم قانون حمایت از کودکان بدون سرپرست مصوب ۱۳۵۳/۲/۲۹ حکم سرپرستی دائم زوجین مشارالیهما نسبت به طفل یاد شده که از طریق اداره بهزیستی به آنها سپرده شده را صادر و اعلام می‌نماید مقرر است دفتر، یک نسخه از این حکم برای اداره ثبت احوال..... ارسال و ابلاغ تا در اجرای ماده ۱۴ همان قانون برای طفل یاد شده شناسنامه‌ای با مشخصات زوجین سرپرست و نام خانوادگی زوج صادر و در شناسنامه‌های زوجین نیز خلاصه حکم دادگاه را منعکس نمایند. این رأی به استناد ماده ۹ قانون مار الذکر و مواد ۳۳ و ۳۳۶ قانون آیین دادرسی مدنی دادگاههای

نمونه فسخ حکم سرپرستی دائم فرزند خوانده

رای دادگاه

در این پرونده زوجین ۱- خانم..... فرزند..... دارای شناسنامه شماره..... ۲- آقای..... فرزند..... دارای شناسنامه شماره..... اعلام نموده‌اند با توجه به دادنامه شماره..... صادره در پرونده کلاسه..... حکم سرپرستی دائم طفلی به نام افشین که برای وی شناسنامه شماره..... اخذ گردیده برای آنها صادر شده است. ولی پس از گذشت ۵ سال و رسیدن طفل یاد شده به سن ۱۳ سالگی رفتار وی چنان زشت و ناپسند است که تحمل آن برای ما ممکن نیست و قدرت و استطاعت برای تربیت و نگاهداری وی را نداریم و درخواست فسخ حکم سرپرستی را داریم. دادگاه پس از بررسی موضوع و انجام تحقیقات لازم در اجرای ماده ۱۷ قانون حمایت از کودکان بدون سرپرست مصوب ۱۳۵۳/۱۲/۲۹ مساعی خویش را جهت جلوگیری از فسخ حکم سرپرستی به عمل آورده، لیکن مؤثر در مقام واقع نگردیده است. لذا ضمن احراز سوء رفتار کودک یاد شده و عدم قدرت زوجین سرپرست در تربیت وی و به استناد بند ۲ ذیل ماده ۱۶ همان قانون دادگاه حکم سرپرستی شماره..... مندرج در پرونده کلاسه..... را فسخ می‌نماید. این رأی به استناد ماده ۹ قانون یاد شده و مواد ۳۳ و ۳۳۶ قانون آیین دادرسی مدنی دادگاههای عمومی و انقلاب ظرف ۲۰ روز پس از ابلاغ قابل اعتراض و رسیدگی در دادگاه تجدید نظر مرکز استان..... می‌باشد مقرر است دفتر پس از قطعیت رأی یک نسخه از آن به اداره ثبت احوال..... ارسال تا نسبت به تصحیح شناسنامه‌ها و اسناد مربوطه اقدام نمایند.

رئیس شعبه..... دادگاه عمومی.....
دادرسی

عمومی و انقلاب ظرف ۲۰ روز پس از ابلاغ قابل اعتراض و رسیدگی در دادگاه تجدید نظر مرکز استان..... می‌باشد.

رئیس شعبه..... دادگاه عمومی.....
دادرسی

نمونه رد درخواست صدور حکم سرپرستی دائم فرزند خوانده

رای دادگاه

به حکایت محتویات این پرونده در تاریخ..... و به موجب دادنامه شماره..... قرار سرپرستی مؤقت طفل بی سرپرستی، موسوم به افشین، برای زوجین ۱-..... فرزند..... ۲-..... فرزند..... صادر گردیده است و زوجین مشارالیهما در این پرونده طی درخواست شماره..... تقاضای صدور حکم سرپرستی دائم نسبت به طفل یاد شده را نموده‌اند دادگاه با عنایت به جامع محتویات پرونده از جمله نظر به اینکه هیچیک از زوجین مشارالیهما حاضر به سپردن تضمین مالی آتیه طفل برای بعد از حیات خود نشده‌اند، لذا دادگاه به استناد ماده ۵ قانون حمایت از کودکان بدون سرپرست مصوب ۱۳۵۳/۱۲/۲۹ درخواست متقاضیان را مردود اعلام می‌دارد. آنها مکلف هستند پس از ابلاغ این رأی بلافاصله کودک مزبور را به اداره بهزیستی..... که طفل را از آنجا تحویل گرفته‌اند مسترد دارند. این رأی با توجه به ماده ۹ قانون یاد شده و نیز مواد ۳۳ و ۳۳۶ قانون آیین دادرسی مدنی دادگاههای عمومی و انقلاب ظرف ۲۰ روز پس از ابلاغ قابل اعتراض و رسیدگی در دادگاه تجدید نظر مرکز استان..... می‌باشد.

رئیس شعبه..... دادگاه عمومی.....
دادرسی

نمونه قرار سرپرستی موقت ۶ ماهه آزمایشی

قرار دادگاه

در خصوص درخواست ۱ - خانم..... فرزند..... دارای شناسنامه شماره..... متولد..... ۲ - آقای..... فرزند..... دارای شناسنامه شماره..... متولد..... مبنی بر صدور قرار سرپرستی آزمایشی آنها نسبت به کودک به نام سمیه ۷ ماهه که در اختیار اداره بهزیستی شهرستان..... می باشد و بدون ولی فهری و مادر می باشد، دادگاه با عنایت به جامع محتویات پرونده از جمله فتوکپی مصدق تکاخانه رسمی شماره..... صادره از دفتر ثبت رسمی ازدواج شماره..... حوزه ثبتی..... وجود علته زوجیت بین خواهانها از سال..... را محرز می داند و طرفین بر اساس مندرجات اسناد سجلی و شهادت شهرد فاقد فرزند مشترک هستند. از طرفی بر اساس گواهیهای ارائه شده از سوی مراجع ذیربط که مضبوط در پرونده می باشد زوجین فاقد سوء پیشینه کیفری و فاقد اعتیاد به مواد مخدر و بیماریهای مسریه و خطرناک می باشند و صلاحیت اخلاقی آنها نیز برای دادگاه احراز گردیده است و وضعیت مالی آنها نیز به نحوی است که می توانند از کودک مزبور سرپرستی نمایند. لذا دادگاه بنا به تجویز مواد اول، سوم، پنجم، هفتم و یازدهم قانون حمایت از کودکان بدون سرپرست مصوب ۱۳۵۳/۱۲/۲۹ صلاحیت خواهانها را برای نگهداری و سرپرستی از کودک مزبور احراز نموده و بدینوسیله قرار سرپرستی موقت زوجین یاد شده نسبت به کودک مزبور که از تاریخ تحویل طفل از سوی اداره بهزیستی..... به زوجین سرپرست آغاز می شود را صادر و اعلام می نماید. در طول مدت سرپرستی آزمایشی مدعی العموم و اداره بهزیستی بر نحوه سرپرستی زوجین نسبت به کودک نظارت خواهند داشت. این قرار به استناد ماده ۹ قانون مار الذکر و مواد ۳۳ و ۳۳۶ قانون آیین دادرسی مدنی دادگاههای عمومی و انقلاب ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ قابل

اعتراض و رسیدگی در دادگاه تجدید نظر استان..... می باشد.

رئیس شعبه..... دادگاه عمومی.....
دادرس

نمونه رد درخواست سرپرستی آزمایشی

رای دادگاه

در این پرونده خانم..... فرزند..... دارای شناسنامه شماره..... متولد..... به اتفاق آقای..... فرزند..... دارای شناسنامه شماره..... مشترکاً درخواستی مبنی بر صدور قرار سرپرستی موقت از یک کودک بدون سرپرست را نموده اند و اظهار داشته اند چون در تاریخ..... ازدواج کرده اند و هنوز صاحب فرزندی نشده اند علاقمند به سرپرستی از یک کودک بدون سرپرست هستند. دادگاه نسبت به موضوع تحقیق و بررسی نموده و با توجه به تاریخ ازدواج زوجین یاد شده هنوز فقط ۳ سال از آغاز زندگی مشترک آنها می گذرد و هیچ گواهی پزشکی مبنی بر عدم امکان باروری و فرزنددار شدن زوجین نیز ارائه نگردیده است. بنابراین دادگاه به استناد بند الف ماده ۳ قانون حمایت از کودکان بدون سرپرست مصوب ۱۳۵۳/۱۲/۲۹ و توجهاً به عدم انطباق وضعیت زوجین یاد شده با مفاد تبصره ۲ ذیل ماده ۳ همان قانون، درخواست یاد شده را مردود اعلام می نماید. این رای به استناد ماده ۹ قانون یاد شده و مواد ۳۳ و ۳۳۶ قانون آیین دادرسی مدنی دادگاههای عمومی و انقلاب ظرف ۲۰ روز پس از ابلاغ قابل اعتراض و رسیدگی در دادگاه تجدید نظر مرکز استان..... می باشد.

رئیس شعبه..... دادگاه عمومی..... ویژه رسیدگی به دعاوی خانوادگی
دادرس

نمونه هایی از درخواست و قرار و احکام در مورد فرزند خواندگی

۱ - نمونه درخواست سرپرستی فرزند خوانده برای دوران آزمایشی

ریاست محترم دادگاه عمومی..... ویژه امور خانوادگی

احتراماً اینجانبان ۱ -..... فرزند..... دارای شناسنامه شماره.....

متولد.....

۲ -..... فرزند..... دارای شناسنامه شماره..... متولد..... از

سال..... با یکدیگر ازدواج کرده ایم و صاحب فرزند مشترکی نشده ایم و تمایل

داریم یک کودک دختر جهت سرپرستی از اداره بهزیستی در اختیار بگیریم و اداره

یاد شده نیز موافقت خود را با واگذاری کودکی موسوم به سمیه به ما اعلام نموده

است. لذا درخواست صدور قرار موقت سرپرستی از کودک یاد شده را داریم ضمناً

مدارک لازم پیوست است.

امضاء زوج..... امضاء زوجه.....

۲ - نمونه درخواست سرپرستی فرزند خوانده برای صدور حکم دائم

ریاست محترم دادگاه عمومی..... ویژه امور خانوادگی

احتراماً اینجانبان ۱ -..... فرزند..... دارای شناسنامه شماره.....

متولد.....

۲ -..... فرزند..... دارای شناسنامه شماره..... متولد..... که طبق

قرار شماره..... در پرونده کلاسه..... قرار آزمایشی سرپرستی ما نسبت به

کودک دختری به نام سمیه با موافقت اداره بهزیستی..... صادر شده است، نظر به

اینکه در طول مدت ۶ ماه دوره آزمایشی به کودک یاد شده کاملاً علاقمند شده ایم و

او نیز به ما خو گرفته است، بنابراین درخواست صدور حکم سرپرستی دائم کودک

یاد شده را داریم.

امضاء زوج..... امضاء زوجه.....

نام محقق: زهرا السادات قرشی